

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 5., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj.
Posamične štev. se prodajajo po 3 novč. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele štev. po 5 novč. (10 stot.)
OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm. osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 20 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K. vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelek uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Platljivo in tožljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolnane naročnine, se uprava ne ozira.
Naročnina na nedeljsko izdajanje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kron 5-20, za pol leta Kron 2 60.
Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredniško listo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.
Naročnino, oglese in reklamacije je pošiljati na upravo lista.
UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 20 (Narodni dom)
Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 20.
Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

BRZOJAVNE VESTI.

Ratifikacija mirovne pogodbe.

BUKAREŠT, 15 (Kor.) Ministrski svet je sklenil, naj se izvrši ratifikacija mirovne pogodbe v Bukareštu s posebnim kraljevskim odlokom. Parlament bo moral v jesenskem zasedanju skleniti poseben zakon o aneksiji novoosvojenega ozemlja.
Ministrski svet je pooblastil višje častnike vojaško-geografskega zavoda, da naj se pripravijo za določitev nove meje črte.

Nezadovoljna Bolgarska.

SOFIJA, 15. (Kor.) „Agence Telegraphique Bulgare“ poroča: Profesorji tukajšnjega vseučilišča so odposlali zunanjim ministrom vseh velevelastí apel, v katerem izražajo svoje prepričanje, da bukareški mir nikakor ne more zagotoviti toli zaželjenega miru, ampak bo imel za posledico pripravljeno krvi. Zato prosijo velevelastí, naj popravijo krivico, ki se je zgodila Bolgarom, naj zadovoljijo balkanske države na podlagi pravičnosti in varujejo legitimne pravice vsakega naroda in vere, kakor tudi osebnice pravice posameznika.

Armenska kolonija v Sofiji objavlja svoj protest proti sistematičnemu obrekovanju bolgarskega naroda.

Bolgarski kralj obišče našega cesarja.

DUNAJ, 15. (Izv.) V tujakih državah in krogi se govori, da bo bolgarski kralj Ferdinand obiskal še tokom tega meseca cesarja Franca Jožefa v Ischlu. Politični krogi pripisujejo radi svetovno zgodovinski dogodkov, ki so se v zadnjem času odigrali, temu posetu izredno politično važnost.

Bolgarsko prebivalstvo napada vračajoče se rumunske čete.

BUKAREŠT, 15. (Izv.) Rumunski generalissimo prestolonaslednik Ferdinand pravi v bolgarskem jeziku izjavo, v kateri naglašja, da se je pripetilo, da je napad bolgarsko prebivalstvo vračajoče se rumunske čete. Princ Ferdinand grozi za slučaj ponavljanja, z najostrejšimi sredstvi.

Grška grozodejstva.

SOFIJA, 15. (Kor.) „Agence Telegraphique Bulgare“ poroča: Del pism grških vojakov in častnikov, katera so zaplenile bolgarske čete in katera pričajo o upostevanju, masakriranju in požiganju grških vojakov, je bil objavljen danes v faksimilih.

Spopad med Grki in Bolgari.

SOLUN, 15. (Kor.) Turški konjeniški in pehotni oddelki so prispeeli v različne kraje v okolici Gumudžine.
V okolici Buke se je vršil hud spopad med grškimi četami in neko bolgarsko vstaško četo, tokom katerega je bilo ubitih več grških vojakov. Bolgarski vstaši so pustili na bojišču mnogo mrtvih.

Aneksija novoosvojenega srbskega ozemlja.

BELGRAD, 15. (Izv.) Vlada je že izdelala zakonske načrte o aneksiji novoosvojenega ozemlja. Skupščina se bo sestala prihodnji teden, razpravljala o teh zakonskih načrtih in jih sprejela ter uredila organizacijo novih provincij, davkarstvo, vojaško dolžnost, versko prostost, avtonomijo občin etc.

Afera Tisza-Pallavicini.

BUDIMPEŠTA, 15. (Kor.) „Pesti Hirlap“ objavlja brzobjavko grofa Emerika Ka-

rolyia, v kateri ta izjavlja, da ga ni grof Tisza niti ustmeno niti pismeno skušal pridobiti za to, da bi v procesu Lukacs-Desy krivo pričal.

Komisarjat na Češkem.

FRAGA, 15. (Izv.) Danes so se višje tukač zborovanja zaupnikov češke agrarne stranke in mladočeške stranke. Sprejete so bile resolucije, v katerih protestirajo v ostrem tonu proti kršenju ustave po vsopostavitvi upravne komisije ter energično zahtevajo radikalno rešitev češke krize.

Državljanska vojna na Kitajskem.

MUKDEN, 15. (Kor.) Prvi bataljon v Atunčanu stojiče brigade je odpovedal svojim častnikom pokorščino in jih vse pobil. Volaki so se pridružili Hunhuzom. V okraju Čuašan so Hunhuzi uničili neko vladno četo, ki je bila poslana proti njim.

Ponesrečena italijanska jadrnica.

PULA, 15. (Kor.) Ko se je italijanska jadrnica „Independente“, ki je imela na krovu sol in je bila na potu iz Sicilije v Benetke, približala na štiri milje utrdbi Mirisil pri Puli, se je ladja v viharju tako poškodovala, da je vanjo udrila voda. Kapitan in mornarji so se takoj pričeli posluževati vodnih sesalk, a ves trud je bil zaman. Dali so na to znamenja za pomoč, na kar sta takoj odpluli iz Pule vojna ladja „Erzherzog Friedrich“ in torpedovka št. 24 in odšli na lice mesta. Vkljub vsem naporom, ponesrečene ladje ni bilo mogoče rešiti. Jadrnica se je potopila, dočim so rešili vse moštvo in je nekaj blaga. Ladja in blago sta bila varovana.

Kongres narodnih strokovnih organizacij.

(Izvirno poročilo.)

Ljubljana, 15. avgusta.

Danes se je pričel tu po pripraviljalmu odboru, ki mu je stal na čelu ljubljanski državni poslanec dr. Vladimir Ravnihar, sklicani in na tri dni določeni Kongres narodnih strokovnih organizacij. Kmalu po napovedani uri — začetek je bil določen na 11. uro dopoldne — se je na polni mali dvorani v „Narodnem Domu“ z zastopniki naših narodnih organizacij iz vseh slovenskih dežel. Zastopana ni bila samo Koroška; vsaj med spodaj navedenimi društvi ni nobenega koroškega. Izkaznic je bilo izdanih okrog 300, a udeležencev je bilo pri otvoritvenem zborovanju okrog 100. Prav častno je bil zastopan Trst, obe tržaški narodni strokovni organizaciji, NDO in ZJZ, samoumevno je dala Ljubljana največje število udeležencev, a nekoliko skromnejše ste bili zastopani Štajerska in Goriska.

Kongres, namenjen resnemu, stvarnemu delu, se je pričel brez hrupa in krika, kakor gre takemu delu, in prav to nam vzbuja najboljšo nado, da obrodi tudi najboljših, trajnih uspehov v korist našemu delavstvu in po njem vsemu našemu narodu. Zborovanje je otvoril predsednik pripravljalnega odbora, državni poslanec

dr. Vladimir Ravnihar.

s sledečim nagovorom:
Slavní zbor! Sem odvarjam kot predsednik pripravljalnega odbora kongres narodnih strokovnih organizacij, prvi kongres te vrste. V lepem številu ste se odzvali na

— Čim manje, tem bolje. Kot moja soproga bodele imela zavetišče v moji hiši; toda vi in jaz si ne moreva biti nič več.
— Kakor hočete!
Pogledala ga je odločno, in on je hitro ustal in zapustil sobo.

V tem, ko je mislila Dora, da se je njegova jeza že ohladila in se je čudila, zakaj Marija Lescours ne pride k njej, je Marija v največjem strahu kar najhitreje v svoji sobi popravljala svoje stvari, dočim pa je stotnik Challis čakal zunaj pred njunimi vrati in hodil gorindol. Stotnik Challis je namreč iz sobe svoje soproge odšel naravnost k Mariji in jej zapovedal z glasom, ki ni dopuščal nikakega vprašanja, naj si nemudoma vse pripravi za odhod.
— Popeljem se z vami — je rekel stotnik, ko je stopila v voz. — Govoriti hočem z Vašim možem.

Bala se je preveč, da bi se bila ustavljala in mu ne povedala bivalliča svojega moža, in ni potrajalo dolgo, da je videl potem mr. Lescours stotnika in svojo ženo izstopiti iz voza pred stanovanjem, ki si ga je pravkar najel.
— Tako, stvar je potemtakem že znana — je rekel sam pri sebi. — No, radoveden sem, kako se je to zgodilo.

šemu vabilu. Naj vas kar najiskrenejše pozdravim! Dovolite pa mi, da nekako obrnem doseđanjí običaj in da pred vsemi pozdravim vas, ki ste zbrani v svojih organizacijah, vas, ki vam je namenjen ta kongres, ki vam je namenjeno njegovo delo, vas, ki se daste tako imenovati „nižji sloj“. Ta sloj je zastopan v našem narodu v ogromni večini in zato je tako pomemben in važen za obstanek našega naroda. Bodočnost naroda stoji na vas, in zato mora biti prva skrb našega resnega socialno mislečega moža, da obrača vso svojo pozornost, da posveča vse svoje javno delovanje izboljšanju našega socialnega in gospodarskega stališča. S tem delujemo neposredno na razvoju in na rasti svojega naroda, zlasti pa njegovi kulturni večini.

Prišli ste, da položite račun o svojem doseđanem delovanju. Namen Kongresa pa tiči globlje, namen mu je, da se izgradi doseđanja organizacija do skrajnih mej, da se pritegnejo v organizacijo sloji in stanovi strokav, ki še niso organizirani na tej podlagi, končno pa, ako bo mogoče, da se ustvari temelj za zvezo vseh strokovnih organizacij na narodni podlagi. Ako je to delo imenovati ekstenzivno, pa ne smemo pozabiti intenzivnega dela v posameznih organizacijah, dela, ki ima na eni strani namen, da se popolni organizacija dotične stroke s članstvom, ki stoji še zunaj nje, na drugi strani pa, da se poizkušajo izboljšati v neprestanem, vztrajnem, smotretem, notranjem delu vsa sredstva, ki naj vas vodijo do določenega smotra. Kakšna so ta sredstva: razmišljanje o tem je tudi naloga tega kongresa.

Pozdravljam pa tudi vse one, ki stojite še izven organizacij in ste prišli semkaj kot njihovi gostje. Vaša mnogoštevilna udeležba je dokaz, da vlada med našim narodom veliko zanimanje in pravno umevanje za te vrste delovanje. Kedar bodo najširše naše vrste, zlasti pa vsa naša inteligencja, prešinjena z zavestjo, da v socialnem in gospodarskem delu tiči jedro vse slovenske politike, potem bo lahko mogoče postaviti to politiko na drugečne temelje, kakor je danes. Problem malega naroda je ravno v umevanju njegovega socialnega razvoja. Svojemu narodu želimo in hočemo v vseh njegovih slojih in stanovih blagostanja, cmike in napredka, kajti le tako ljudstvo bo zmoglo v celoti izkoristiti bogastvo domače zemlje ter zastaviti pot tujemu kapitalu, ki izkorišča vas in je kot vaš izkoriščevec tudi izkoriščevalec našega naroda.

Prvi kongres je to in vemo sami, da ne nudi slike popolnosti, kakor sploh ni mogoče nikdar doseči popolnosti. Saj smo še v mladem razvoju in zato tudi nihče ne more zahtevati viška popolnosti. Vsekakor pa moramo stremeti za tem viškom in nikdar ne smemo smatrati takega uspeha za družbinski cilj, nikdar ne smemo biti zadovoljni. To mora biti naše geslo.

Na čelo vsej tej svoji prreditvi smo napisali, da je — **nestrankarska!** To je gola resnica, ker je niti ne prireja kake stranka, niti naj ne služi kake stranki, ker služi samo slovenskemu narodu! (Živahno odobravanje.) Naša prirediteljev pa tudi ni naperjena proti obstoječim strokovnim organizacijam.

Uro pozneje je zapustil stotnik Pavel Challis stanovanje Avgusta Lescoursa in videl je bil, kakor da bi bil celih deset let živel v najhujši bedi. Plačal je ogromno svoto denarja in obljubil, da bo plačal še več, samo da se obvaruje tajnosti, ki je bila strašnejša, nego vse ono, kar je doseđaj slišal o plesalki mademoiselle Fay.

Ob vratih svoje hiše je srečal, ko se je vračal od Lescoursa, svojo mater, ki ga je vsa vesela pozdravila.

— O, Pavel — je rekla — kako sem vesela, da prihajaš. Bojim se, da je Dora zbolela.

— Upam, da ne — je rekel Pavel — saj je bila popolnoma zdrava, ko sem odšel od doma.

— Pa ni hotela govoriti z menoj — je rekla mati. — Kaj naj pa pomeni vse to, Pavel? In Marije, njene hišne, tudi ni doma, kakor so mi povedali.

— Marija je odšla — je odgovoril stotnik in nato nadaljeval po kratkem inolku: — Pridi k meni, mati; govoriti moram nekaj resnega s teboj.

Prvikrat je sedaj opazila mrs. Challisova izraz potrnosti v Pavloviem licu in je prestrašeno vzkliknila:

pa najso socialnóde mokrat-ske ali krščanskosocialne. Ako hočejo te organizacije na svojih temeljih delovati za izboljšanje gmetnega in socialnega položaja svojega članstva, imajo glede nas prosto pot. Vsak naj se izveliča na svoj način.

Vendar pa nikakor ni tajiti, da prireditelvi ni politična. Ako imamo politiko za znanost o umetnosti, kako naj upravljamo in vladajmo naše javne zadeve, potem so vse naše strokovne organizacije politične organizacije, ker deluje vsaka zase za okrepitev prve naše javne zadeve: slovenskega naroda! V tem smislu je vaše delovanje politično, so vaše organizacije, kakor vse druge naše kulturne organizacije politične organizacije, in zato mislim, da ne zakrivljamo prav nič, ako tudi to prireditelvi imenujemo politično.

S temi kratkimi besedami uvajam torej kongres narodnih strokovnih organizacij, ki naj se vrši v znamenju resnega in smotrenega dela, brez fraz in brez zunanjega sijaja. V tem delu je vaša korist, a v njem je tudi prosep in bodočnost slovenskega naroda! (Burno odobravanje.)

Nato je govornik prečital

prijavljena društva,

ki se udeležujejo kongresa po svojih zastopnikih in sicer: 1. Narodna socialna zveza v Ljubljani, 2. Narodna delavska organizacija v Trstu, 3. Zveza jugoslovanskih železničarjev v Trstu s podružnicami Ljubljana, Maribor in Kanal, 4. Klub obrtniških pomočnikov v Mariboru, 5. Narodna socialna mladinska organizacija v Trstu, 6. Zveza učiteljev in učiteljic na Štajerskem, 7. Zveza jugoslovanskih učiteljskih društev, 8. Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov v Trstu s podružnicami Ljubljana, Zidanmost in Maribor, 9. Društvo nižjih mestnih uslužbencev v Ljubljani, 10. Društvo uslužbenecv mestnega užitnatega zakupa v Ljubljani, 11. Društvo trgovskih sotrudnikov v Ljubljani, 12. Skupina narodne socialne zveze v Kočevju, 13. Slovensko delavsko podporno društvo v Celju, 14. Trgovsko društvo v Mariboru, 15. Društvo državnih sednih pisarniških oficijantov in pomočnikov v Ljubljani, 16. Mladinska skupina narodne socialne zveze v Ljubljani, 17. Ženska skupina narodne socialne zveze v Ljubljani, 18. Splošno slovensko žensko društvo v Ljubljani, 19. Slovensko židarsko in tesarsko društvo v Ljubljani, 20. Napredno politično in gospodarsko društvo za poljanski okraj v Ljubljani, 21. Ljudsko izobraževalno društvo „Akademija“ v Ljubljani, 22. Društvo slovenskih odvetoiških in notarskih uradnikov v Celju, 23. Izvrševalni odbor narodnonapredne stranke v Ljubljani.

Predsedstvo.

Na predlog g. Mlakarja so bili nato izvoljeni z vzklikom v predsedstvo:

Za predsednika: državni poslanec dr. **Vladimir Ravnihar;**

za podpredsednike: Luka Jelenc in Rudolf Juvan za Ljubljano in Kranjsko, Ivan Škerjanc za Trst, Ivan Kežzar za Štajersko in dr. Brezigar za Gorisko;

za zapisnikarje: Vodeb, De Ancona in Preferen.

Pozdravi.

Nato je prečital g. Černy prisrčni pismeni pozdrav „Česke obč. delničke“, osrednje organizacije češkega narodnega

— Sin moj, sin moj, kaj pa ti je vendar? Bled si kot smrt!

— Saj mi je tudi tako, da bi bil raje mrtev kot živ, ljuba mati.

— Kaj pa se je zgodilo? Ali je morebiti kaj takega, da bi ti mogla pomagati? Govori vendar!

— Ne vem; toda povem ti vse. All je Allardyce doma?

— Allardyce in Lucy sta oba pri meni. Prišla sem k tebi, da bi naprosila tebe in Doro, da bi tudi prišla k nam.

— Pridem, mati, pridem; Dora pa ne pride!

— Zakaj pa ne, Pavel?

— Ostane doma — je odgovoril in naročil služabniku, ki ga je poklical: — Recite gospel, da sem šel z materjo domov in ostanem zvečer tamkaj.

Lord Allardyce je takoj ugenil, kaj se je zgodilo, ko je zagledal stotnika in njegovo mračno lice.

— Izvedel si najbrž kaj? — ga je vprašal.

— Mislim, da sem izvedel vse, kar je bilo izvedeti — je odgovoril trpkó. — Prišel sem semkaj, da naprosim mater in tebe, da mi pomagata preudariti, kaj naj storim sedaj. (Dalje.)

PODLISTEK.

Izobčenka.

Kriminalni roman.

iz angleščine prevel Ivan Dolenc.

Zelo neprijetno jej je bilo, da so jo izpoznali; toda njen soproj bo v svojem ponosu gotovo čuval njeno skrivnost že zaradi samega sebe.

Ali ni rekel tega pravkar? Ščasoma se že pomiri in nihče ne bo niti slutil o tem, kar se je dogodilo med njima.

Tako si je mislila Dora, ker ni mogla vedeti, kaj vse še skriva zanjo bodočnost, kajti drugače bi ne bila tako zaupljiva.

— Kaj torej storiš? — je vprašala čez nekaj časa.

— Ne preostaje mi nič drugega, nego da prenašam, kar je prišlo nadme. To stvar bova torej varovala kot tajno.

Dora ga je pogledala z mračnim, čemernim pogledom.

— To se pravi, — je rekla — da naj bi naju svet na zuna, kakor dostej, smatral za najboljša prijatelja; v privatnem življenju naj bi se pa ne pozuala.

socialnega delavstva, ki šteje do 100 000 organizirancev, nakar se je sprejel predlog predsednika dr. Ravniharja, da se kongres pismeno zahvali na tem pozdravu. Potem je povzel za besedo

dr. Josip Mandič,

ki je pred vsemi izrekel najpristrajše zahvalo pripravljalnemu odboru kongresa na njegovem trudu. Poudarjal je, da se je že pred dvema letoma vršil kongres narodnega delavstva in prav tako tudi lani, katerima obema je bil namen, da bi se nekako revdiralo dosedanje delovanje. Da ni bilo zabeležiti bogzna kakih uspehov, je lahko umevno, ker ni bilo ljudi, ki bi stopili na čelo vsemu gibanju. Poleg tega pa sta se oba ta kongresa vršila pred vsemi in znamenju tržiških delovnih bojev in pravzaprav le za one organizacije, ki pripadajo tržiški centrali. Današnji kongres ima popolnoma drugo lice. Okoli, ki je izšel iz Ljubljane, iz našega središča, ne kaže samo, da ima ta kongres namen, da se pregledajo naše vrste, temveč da se sklenuje čim najmočnejša zveza med že obstoječimi organizacijami in tudi onimi, ki se šele ustanove. In to je edino prava pot. Zato pomenja današnji dan odločilen moment v zgodovini slovenskega, jugoslovanskega delavstva.

Govornik je izjavil, da pozdravlja z odkritim veseljem dejstvo, da stojijo kongres nad strankami in ni v interes nobene stranke. Ob naših zastrupljenih, razkosanih političnih razmerah, ne more biti organizacija, ki hoče resno zastopati interese delavstva pod okriljem nobene stranke, temveč vsega našega naroda, mora stati na nestrankarskih tleh! Ta konstantcija mora zadovoljiti vsakogar, kdor hoče v resnici delati za naše delavstvo, za naš narod, kakor bi bilo sploh bolje za naše razmere, ko bi se manj politiziralo, pa več delalo! (Odobrovanje)

Poudarjal je nato, da se je sestel današnji kongres, po zaslugi moža, ki mu stoji na čelu, ne da bi začrtal morda kako novo pot, ki je začrtana že od prej, namreč da se združijo vse izven političnih struj stojеče organizacije, temveč za to, da se ta namen praktično udelevi. Zato je treba pozdravljati kongres z največjim veseljem. Četudi morda kongres ne obradi vseh zaželenih sadov, vendar pa že vzbujajo najboljše nade dejstvo, da je zbral tu zastopnike vseh slovenskih pokrajev, v čemer je gotovo jamstvo, da gotovo pripomore do zboljšanja naših socialnih razmer.

Le žal, da se socialnopolitična vprašanja pri nas vse premalo upoštevaajo, in to tembolj, ko pri majhnih narodih pomenja rešitev socialnega vprašanja obremen tudi rešitev narodnega vprašanja. Zato pa s tem večjim veseljem pozdravlja dejstvo, da je klic za to plemenito, v resnici narodno delo, izšel iz središča Slovenije.

Končno je ponovno zahvaljeval predsednika dr. Ravniharja na njegovem trudu in izrazil nado, da razprave kongresa potrdi to, kar čutilo danes vsi zborovalci, da namreč prihajajo kongres ne bo več le pregled dosedanjega dela, ne le nekako navodilo, kaj nam je treba storiti, temveč da nam prinese gotovo dejstvo — udelevitev zveze vseh narodnih socialnih organizacij slovenskih! (Živahno odobrovanje)

V imenu štajerske narodne stranke se je nato zahvaljeval g. Lesničar iz Celja, ki je poudarjal, da so štajerski Slovenci s srčnim veseljem pozdravili misel o sklicanju kongresa, saj tovarniško in kmetijsko delavstvo tvori na štajerskem gotovo najmanj 60% prebivalstva in se mora gotovo vsak, kdor se hoče baviti z narodno politiko na štajerskem, baviti pred vsemi s socialnim vprašanjem. Štajerci prihajajo na kongres kot učenci. Socialno gibanje, ki ima svoj začetek v Trstu, se je na štajerskem šele pričelo in je želeli je, da bi se tudi na štajerskem storilo v tem pogledu vsaj nekaj. In če torej prihajajo štajerci na kongres kot učenci, je upati, da se učenci izkažejo vredni svojih učiteljev.

V imenu tržiške NDO in ZJŽ je govoril nato še strokovni tajnik g. Mrak, ki je poudarjal, da so se Tržičani z radostjo odzvali vabilu na kongres, na katerem prešnja vse udeležence le ena želja, da bi se povzpeli slovenski proletarijat, ki tvori ogromno večino slovenskega naroda, do one večine, ki jo sme želeti kot človek in Slovenec. Veliko se je zanemarilo v tem oziru, veliko premalo smo se Slovenci dosedaj pečali s socialnim vprašanjem, saj pomenja vendar sreča slovenskega delavstva sreča slovenskega naroda. Dosedanjemu delu na tem polju pa je manjkalo tudi enotnega vodstva, enotne smeri. Pod geslom koncentracije vseh onih, ki hočejo dobro našemu slovenskemu delavstvu in s tem tudi slovenskemu narodu brez razlike strank, pa se začrtuje dosedanje naše nejasno hrepenenje v jasno začrtan program, ki združuje slovensko delavstvo v trdno falango, ki je ne premore nihče!

Predsednik je nato še prečital brzojavni pozdrav narodno organiziranih uslužbencev opatijske male železnice in zaključil odprto zborovanje s pozivom k popoldanskim strokovnim poročilom.

LJUBLJANA 15. (Izv.) Ob 3 popoldne se je kongres nadaljeval in sicer so prišli na vrsto referati. Udeležba je bila jako lepa. Mala dvorana Mestnega doma je bila polna; navzočih je bilo zlasti veliko dam.

Predsednik dr. Ravnihar je najprej prečital nadaljne štiri brzojavke iz Trsta in sicer: Deželnega odbora NDO, skupine delavcev glavnih skladišč, Petriča in Štoife.

Nato so se pričeli referati. Referirali ste najprej gospa Minka Govekarjeva in potem gđc. Manica Komarova in sicer „O ženskem vprašanju“. Referati izidejo v celoti v brošurah. Za tem je referiral dr. Mandič iz Trsta „O položaju slovenskega delavstva in uslužbenstva vseh strok“. Prinašamo samo kratek ekscerpt njegovega govora:

Slovenski narod je predvsem malo-agrarni narod. Čez dve tretjini prebivalstva je poljedelcev. A ta agrikultura ima vse znake male posesti, ki nikakor ne morejo preživljati vsega prebivalstva. Odhod izseljevanje v industrijske kraje Trst, Gorica in Ljubljana, odtod izseljevanja v Mehiko in Ameriko. Novi priselenci pa imajo navadno prevažno strokovno izobrazbo, vsled česar se le težko preživljajo. Naloga domače pametne socialne politike je, da povzdiguje te šibke ekstinence in jih stori deležne onega blagoslanja, ki izvira iz industrijalizacije našega ozemlja. Dejstvo, da je slovensko ozemlje raztrgano, da je naše politično življenje zastrujeno, da manjka dela in višje strokovne izobrazbe: vse te okoliščine nas silijo v vrste težakov in dolnarjev. V pošten je treba jemati tudi politične momente. Slovenska narodna pripadnost je temu narodu pravo vprašanje kruha. Pri tej priliki je govornik navedel celo vrsto slučajev, kako daleč sega nestrpnost tujega kapitala v boj proti našemu narodu. Zato je potrebno smoteno in sistematično delo. Govornik je razmotrival tri stroke delavskih organizacij in navajal pogoje socialne politike, ki naj bi se izvedle.

Za dr. Mandičem je referiral dr. poslanec dr. Ravnihar o „Splošnem položaju na Slovenskem“. Vsi govorniki so želi za svoja izvajanja burna odobrovanja.

Nato se je razvila dolga in živahna debata o vprašanju višje organizacije zveze vseh slovenskih narodnih strokovnih organizacij, ki je trajala do 7-30 zvečer in se nadaljuje jutri.

Slovenskemu dijaštvu!

Kot idealni abiturienti ste se pred časom napotili v akademična mesta, da izobrazite kar najbolj sebe, in date po končanih študijah kar največ svojemu narodu, da se bo mogel vzdržati v boju s silnejšimi narodi. Vse, o čemer ste nekoč zasajali, ste sicer našli tam, je priljatega vstopa vam niso dovolili, ker ste bili sinovi ubogega slovenskega očeta. In še hujše! Ne le, da vam je bila pot do poštene izobrazbe onemogočena; vsa vaša vera va-se, vaš zmagojuči idealizem je izzvenel v obupen — cinizem. Stradanje, žalostne obupne ure so vam bile zvest vademekum. Zapustili ste, nedovršivši svoje študije, veliko mesto, alito vas je po mučnem dolgem stradanju poslalo v domovino kot bolno ali ubito, za narod brezpomembno ekstinence.

To je tista žalostna pesem, ki jo izpeva po večini vsak slovenski akademik. Nikdar pa morda ni dijaštvo toli prestrašeno kot sedaj. Denarni trg prazen, odnosno življenje v velikem mestu sila drago, blagajne slovenskih podpornih društev, kamor se je v sliski zatekal slovenski akademik — prazne.

Vse to je zdrnilo celokupno slovensko dijaštvo. „Dijaštvo sebi“, je bila parola, ki jo je zaklical tovariš svojemu sotovarišu. Zavedel se je, da je do sedaj samo jemal denar od podpornih društev, da pa je bil sicer napram njim docela brezbrizen. In vse dijaštvo brez razlike struj, je osnovalo: **Osvobodni vsedijaški podporniški odbor v Ljubljani**, z namenom, da izvede v letošnjih počitnicah veliko podporniško akcijo v prid dunajskemu, graškemu in praškemu podpornemu društvu in jim zasigura na ta način nadaljni obstoj in redno poslovanje. Tovariši, akademiki, abiturienti, do vas se obrača ta odbor danes, če vam je resno na tem ležeče, da nadaljujete, oziroma omogočite sebi, naporen in drag študij! Proč z akademika in izobraženca nečastnim osebnim fanatizmom! Združite se, bodite solidarni, ker tudi imate ste solidarnost! Snujte po večjih krajih brezbarvne krajevne odbore, prirejajte po vsem Slovenskem cvetlične dneve, veselice, igre, ali kaj drugega, za vaš kraj primernejši! Kjer pa to ni mogoče, pobirajte prispevke potom naših nabiralnih pol. Nobenena vas ne sme biti brez nje! **Pritegnite k delu tudi starejše srednjebolce**, ker tudi oni bodo v kratkem živeli akademika leta.

Na kratko vam podajamo informacije, oziroma sklepe, sprejete od O. V. P. O.

1. Vsaka prireditelj se mora, da se firma naše akcije ne izrablja, naznaniti eksekutivnemu tajniku, med. K. Luchützky - ju, Ljubljana, Elizabetna c. 6/II. Eksekutiva obvesti nato javnost potom časopisja o name-ranem prireditvi.

II. Nabiralne pole se na željo pošiljajo vsakemu akademiku. Na polah, ki jih razpošilja eksekutivni blagajnik, tehnik A. Kadunc. Ljubljana, Kolodvorska ulica 3, je označeno nabiralčno ime. Zanj je odzovoren nabiralec in jo mora vrniti, četudi prazno.

III. Le one nabiralne pole so avtentične, ki so signirane od dunajskega, graškega in praškega podpornega društva in podpisane od predsednika in treh tajnikov O. V. P. O. v Ljubljani.

IV. Nabrani denar se pošlje potom poštini položnic, ki se priloži vsaki nabiralni pol, v Jadransko banko v Ljubljani. Enako nabiralne pole.

Tovariši! Sezite po nabiralnih polah! Vsak prispevek, pa naj je še tako majhen, nam je dobrodošel! Prirejte po deželne prireditve!

Za: **Osvobodni vsedijaški podporniški odbor v Ljubljani**

Jur. Anton Koder, predsednik.
Tajniki:

tehnik Armič Fr., med. K. Luchützky, med. St. Velkavrh.

Domače vesti.

Cesarjev rojstni dan. Povodom cesarjevga rojstnega dne se bo vršila v ponedeljek, dne 18. t. m. ob 9 dopoldne v cerkvi Sv. Justa slovesna služba božja in Teđum.

Zaplenjena cesarjeva brzojavka. Naravnost neverjetna vest prihaja iz Zagreba: V noči od srede na četrtek se je na ukaz cenzurne oblasti nenadoma pojavila v tiskarni zagrebškega „Obzora“, policija in zaplenila vsa, že skoro popolnoma dotiskana na kladu lista. Zaplenjena je bila brzojavka cesarja Franca Jožefa rumunskemu kralju Karolu povodom sklenitve miru v Bukareštu. Ta nezastlani korak hrvaške cenzurne oblasti je dosedaj edini slučaj v nima primeru v zgodovini absolutistične avstro-ogrške cenzure.

Vsled zanimivosti dogodka objavljam o cesarjevo brzojavko še enkrat, da bodo naši čitatelji videli, kaj je vse možno na Hrvaškem. Brzojavka se glasi: „Prosim te, sprejmi moje čestitke k sklenitvi miru pod Tvojim vodstvom, ki pripravlja konec prelivanju krvi na Balkanu in zagotavlja Tvoji deželi mir.“

V tej brzojavki in to še cesarjevi brzojavki, je marljiva in iznajdljiva zagrebška cenzura zalotila pasus, ki je protizakonit. Zdele so se ji sumljive besede: ki pripravljajo konec prelivanju krvi na Balkanu“. Skerlecovo cenzuro seveda ne briga, čegava je ta brzojavka. Brzojavka je „državi nevarna“ in se zato kratkoma ne sme preobčiti.

Neverjetno, a vendar resnično. Celo nemške liste je ta hiperlojalnost in hiper-patriotizem zagrebške cenzure orupil in silno presenetil. Kaj je mislila in nameravala s tem cenzura doseči, za enkrat še ni mogoče uganiti. Najbrže je hotela preprečiti, da bi Hrvti zvedeli, da je dunajska diplomacija s svojo zahtevo po reviziji pogodbe doživela s cesarjevo brzojavko popolno blamažo.

Smrtna kosa. Umril je včeraj Vladimir Volarič, sluček g. Ernesta Volariča. — V mestni bolnišnici je umrl g. Anton Pipan, posestnik iz Rocola, brat škedenjskega pismonoše g. Frana Pipana.

Še o preobratu na Goriškem. Naše konstatacije glede političnega pomena preobrata na Goriškem so gospodu pri „Slov. Naroda“ očitno zelo ozlovoljile, da se prav zares hudujejo na nas. Nimajo prav. Umejeemo sicer, da to ni ravno prijetno, če prihaja kdo s trditvami, ki niso v soglasju z mojimi željami. Gospodje so razglasili v svet, da je to njihova zmaga — zmaga „naprednjaštva“. Mi pa smo jim pojasnili, da so v zmoti. Od tod nevolja, ki ji dajajo izraza tudi v četrtkovem svojem izdanku v notici pod naslovom „Le mirno krali“, kjer nam očitajo, da smo obrčali goriške naprednjake.

Nič nismo obrčali; tudi nas ni vodila nikaka animoznost proti komur si bode, ampak naglašali smo resnico, ki jo — gospodje v Ljubljani naj nam odpuste to samohvala! — poznamo od bližje in in zato tudi boljše: resnico, da je ljudstvo na Goriškem sito dogria strankarskega klanja in da želi koncentriranega dela za samiranje tolikih političnih in gospodarskih ran, ki se gotovo ne bi bile tako široko odprle, da ni bilo v deželi goriškotistega ljutega strankarskega boja na ož. To smo konstatirali po svoji dolžnosti. Da pa je ta konstacija temu ali onemu deljuba, to še ni razlog, da ne bi govorili in kazali stvari take, kakoršnje so. O kakem brcanju naprednjakov torej ne more biti govora. Tem manje, ker je tudi za onega, ki mu je odkrita beseda neljuba, vsekako bolje in koristnejše, da ne vstraja v zmoti.

„Slov. Narod“ meni: „Pokazalo se bo že v najkrajšem času, če je „Edinost“ se svojim zatajenjem naprednjakov izrazila mišljenjuje novih goriških poslancev, ali samo svoje lastno nasprotje.“ Mi pa meiamo, da je zelo čudno, da nam sedaj „Slov. Narod“ kar naenkrat prihaja z očitanjem, da smo naprednjake za-

tajili, ko nam je ravno on povedal že nestetokrat in na vsa usta, da nas ne prišteva k naprednjakom, ampak da nas smatra za nekatke politične brezspolneže.

Mnenje novozvoljenih samostojnih poslancev pa se je že pokazalo in ni treba v tem pogledu nič več pričakovati. Mari gospoda pri „Slov. Narodu“ niso čitali njihovi zahvali vollicem, ki so bile 1. programatičnega značaja, in 2. v popolnem soglasnem soglasju med seboj. Govorile so isto, kar govorimo mi. In če že gospoda ne verujejo nam in tudi ne poslanecem, potem bi jim najno svetovali, naj vzamejo palico v roko in pot pod nogo, pa naj se podajo po deželi Goriški, da dobe informacije iz ust ljudstva samega. In da bodo informacije tem zanesljivejše, naj gredo po vaseh, ki so bile vsikdar stebri protiklerikalne struje. Naj le gredo, da izvedo iz najkompetentnejih ust, da ljudstvo želi mirnega dela za rešitev cele vrste vprašanj, ki so življenjskega, narodnega in gospodarskega pomena za deželo goriško in nje slovensko prebivalstvo. Videli bodo, da mi nismo brčali, ampak le beležili dejstva.

„Slovenski Narod“ zaključuje z grožnjo: „Če si pa bodo naprednjaki zapomnili to brco, ki jim jo je dala „Edinost“ koj potem, ko so šli z vsu vnmemo v boj zoper novostrujarje in jih premagali, jim tega pač ne bo nikdo zameril!“

Odgovor je lahek po logiki istega „Sl. Naroda“: z vsu vnmemo v boj proti novostrujarjem so šli tudi resni in rodoljubni mošje Gregorčičeve stare struje in pa tisti ki so — in teh ni malo, „Slov. Narod“ naj nam veruje to! — bolje recimo, tržaške „edinjaške“ barve! Mari naj dobijo ti za to — brco?!

Gospodje bi pač storili dobro, ako bi se nekoliko bolj uglasili v pomen preobrata na Goriškem! To jim pripravomo ravno zato, ker smo — mirne krvi!

Poparjeni in ugaljeni. Odvzetje poslov prenešenega delokroga goriški mestni občini, je občinske očete silno poparilo in moralo vplivati nanje kakor bomba. V sredo zvečer so se sestali k seji, da slovesno zavzamejo svoje stališče napram krivic, ki se je zgodila goriški občini. Se je je udeležilo tudi veliko število občinstva iz najuglednejših krogov. Takoj začetkom se je župan Bombig prečital namestništvni odtok, glasnom katerega se odzvezajo občini posl prenešenega delokroga in izročajo voditelju okrajnega glavarstva. Nato je vstal občinski svetovalec Pavia, ki se je bridko pritoževal, da je občina celih 63 let opravljala te posle, ne da bi se vlada niti najmanj spodtkalala. Radi tega predlaga, naj se županu in magistratu izreče neomejeno zaupanje in sklene, da občina v znak protesta proti nepravilnemu kršenju občinske avtonomije ne vlož nobenega rekursa na višje oblasti. Resolucija je bila seveda soglasno sprejeta, z velikim odobravanjem občinskega sveta in ploskanjem galerije. Da bo blamaža še večja, je občinski svet tudi sklenil, naj se potom mestnega državnoborskega zastopnika ne vlož nobena interpelacija v državnem zboru, nakar je prešel takoj na dnevni red.

Tako je bila torej končana ta toliko pričakovana in zaželjena seja. Boljših sklepov goriški mestni očetje res niso mogli skleniti, kakor molčati in se udati v usodo. Če se je namestništvo odločilo k temu koraku, je vsekakor moralo imeti tudi vzroke in teh je dovolj. Tega si je menda svest tudi goriški mestni svet in zato mu gotovo nihče ne zameri, če si je ob zaključku te zanimive afere privoščil, da je ugaljenemu županu in magistratu malo pokadil, kajti to na vsej stvari ne bo nič spremenilo.

Jutri 17. t. m., v Ljubljani! Posebni vlak odide s tržiškega južnega kolodvora ob 5 zjutraj. V Ljubljano dospje ob 9-20 dopoldne. Ko stopimo na ljubljanska tla, se uvrstimo v spredov ter odkorakamo z godbo in dvema zastavama NDO na čelu po Dunajski, Prešernovi in Stritarjevi ulici v Mestni dom, kjer se vrši velik manifestacijski shod, na katerem nastopijo zastopniki narodnih strokovnih organizacij. Glavni govornik bo dr. Josip Mandič iz Trsta. Po shodu si ogledamo mesto. Ob 2-30 gledališka predstava, katero prirede igralci slovenskega ljubljanskega deželnega gledališča na prostem tik parkhotela „Tivoli“, kjer se prvič pod njihovim nebom vprizori Branislava Nušiča zgodovinska slika „Knez Semberjski“. Vstopnina in sedeži k predstavi so tako nizki, da se je lahko udeleži vsak delavec. Predstava traja samo poldrugo drugo, tako, da se lahko vsakdo potem udeleži še veselice. Ob 4 popoldne pa se udeležimo velike narodne veselice, ki se bo vršila v vrtnih in vseh drugih prostorih „Narodnega doma“, pri kateri sodeluje tudi Ciril-Metodova družba. Odhod iz Ljubljane okoli 11 zvečer. Vožnja stane tja in nazaj K 5-80. Otroci pod 4 letom so vozine prosti.

Kdor se za izlet še ni odločil, naj to stori nemudoma, dokler je še čas. Priglasiti se je treba v uradu NDO, ulica Sv. Frančiška št. 2, kjer se dajejo glede izleta potrebne informacije.

Lov za — Redli. Čitaiočemu o postopenju za kr. orožnika iz Dutovelj, ki je neopravičeno konfiriral „Edinost“, sem se spomnil dogodka, ki se je pripetil meni sa-

memu. Dne 28. julija sem bil šel po nalogo konservatorja dvornega svetnika dra. Strachea proti Malo in Velikemu Repnu, Repentabru in Dutovljam, da zberem okamenice iz apnenih plasti tega okrožja. Medpotoma sem srečal na krajši stezi orožnika iz Dutovelj. Ker sem se mu menda zdel sumljiv, je zahteval, naj se izkažem. Pokoril sem se seveda. Ali s tem ni bil še zadovoljen, hotel mi je menda pokazati, da ima še večjo oblast nad mano, neznanim civilistom. Izkazal sem se bil z obrtnim listom, izdanim od c. kr. okrajnega glavarstva v Sežani, iz katerega je bilo pač dovolj razvidno, kdo sem, kaj sem in kje bivam. On pa je le zahteval potni list. Na moj odgovor, da tega nimam pri sebi, ter da zakon vendar ne zahteva tega za pot od Nabržine do Dutovelj, je pa menil gospod orožnik, strogo: "Vi ste slikar! Kaj slikate?!" Odvrnil sem, da vobni slikarji slikajo — sobe! Na to pa on se svojo sirogo inkvizicijo: Tu imate vrečo — kaj je v njej? Jaz: Imam — kamenje. Orožnik: A tako? Mislim, da imate škaflijo! Menil je aparat za fotografiranje. Morda je mislil, da sem kak Redl (seveda v zmanjšani izdaji!)

Nadaljnje vprašanje je bilo: Kaj pa delate s tem kamenjem? Pojasnil sem mu tudi to. Ali še ni bil zadovoljen, kajti apostrofiral me je, češ, da vedno pohajam! Se da pa mi je bilo že preveč in nisem odgovoril drugega, nego to, da mi zakon daje pravico do svobodnega gibanja na svojem delu. Orožnik pa je reagiral še korajžneje: Pa saj vi nikoli ne delate!

Sedaj mi je bilo jasno, da me ta mož dobro pozna. Minole zime in spomladi sem namreč po navodilih dvornega svetnika Strachea raziskoval kredene plasti v Dutovljah, Godnjah in Tomaju. Ob takih prilikah bivam in prenočujem v Dutovljah, pred očmi orožnikov — pa bi me ne poznali! Saj me pozna sleherni otrok. Nekoč me je celo isti orožnik na javnem trgu vprašal pri imenu in stalnem bivališču in še dostavil: Vi ste slikar!

Nekaj časa sva si stala molče nasproti. Mislim dogodek dne 28. julija. Bilo mi je mučno. Zavedajoč se pa svoje vesti in svoje pravice do svobodnega gibanja, sem vprašal: Sedaj pa lahko grem? Odpustil me je milostno in jaz sem zavidal — srečnejšo Albanijo, jaz pa se vendar nisem mogel vzdržati vprašanja, da-li se s takim postopanjem povišuje med ljudstvom ugled orožniške institucije?!

To vprašanje pa stavljam tudi kompetentnim krogom v razmišljanje. Morda pride tudi oni do zaključka, da tako postopanje žali čustva državljanov in da ne koristi njim, ki se jih tiče ta moj poziv. Kaj vse se more dogoditi tudi najpoštenejšemu državljanu, ako bodo varnostni organi zasledovali okoli same — Redle! In jaz mislim, da novodobni taki špijoni ne hodijo po deželah s praznim želodcem in polno vrečo — kamenja na hrbtu! Ti se vozijo v avtomobilih po velikih mestih! Prizadeti.

Ali je res? Prepuščajoč odgovornost dopisniku prinašamo naslednji došli nam dopis:

Od nekega sodnega uradnika, trdega Italijana po mišljenju, sem doznal, da se je nedavno temu vsled predloga gospoda predsednika deželnega sodišča v Trstu, gospoda Milovčiča, vršilo posvetovanje radi uvedanja laško-slovenskih napisov na vseh uradih deželne in okrajne sodnije. Večina gospodov sodnih svetnikov je ta predlog odklonila, ker je odločno nasprotna uvedanju tudi-slovenskih napisov.

Kakor mi je dotična oseba nadalje izjavila, je bil g. predsednik tako užaljen, da misli izvajati konsekvence.

Mi se vzdržujemo vsakega komentarja, dokler nimamo gotovosti, da ta vest odgovarja dejstvu.

Izlet v Ljubljano. O priliki kongresa narodnih strokovnih organizacij priredi NDO. Jutri izlet s posebnim vlakom v Ljubljano. Odhod iz Trsta južni kolodvor: ob 5. zjutraj. Vlak se ustavi na sledečih postajah: Miramar, Giljan, Sv. Križ, Nabržina, Prosek, Opčina, Sežana, Divača, Zgornje Ležeče, Sv. Peter, Prestranek, Postojna. — Prihod v Ljubljano južni kolodvor: ob 9.20 dopoldne.

V Ljubljani obhod po mestu z godbo, zidarsko in centralno zastavo NDO, po Dunajski, Prešernovi in Svirarjevi ulici v „Mestni dom“, kjer se vrši ob 11 velik manifestacijski shod, na katerem nastopi kot glavni govornik, ustanovitelj naše NDO tov. dr. Josip Mandič. — Popoldne se vrši velika narodna veselica na vrtu „Narodnega doma“ s sodelovanjem CMD iz Ljubljane, Celja, Maribora in Trsta.

Postavljeni bodo razni paviljoni. Svirate dve godbi. Nastop pevskih in tamburaških zborov. Ples v areni. Zvečer krasna razsvetljava vrta. Kolo sreče — srečolov s krasnimi bogatimi dobroti. Panorama. Umetniška razstava slik. Zverinjak. Strašen za baven pekeli itd. Začetek veselice ob 4 pop.

Odhod iz Ljubljane ob 10 zvečer, prihod v Trst ob 1.40 ponoči. Naj omenjamo, da dospelo ta dan v Ljubljano tudi Korošci in Štajerci.

Cena posebnega vlaka tja in nazaj polovična, in sicer K 5.80, otroci pod 4 letom so voznine prosti.

Cena je zelo nizka, zato upamo, da se udeležiti izleta veliko število Tržičanov. Pro-

simo, da se oni, ki se ga mislijo udeležiti, oglašajo v uradu NDO, ul. sv. Franciška št. 2, da v zadnjem trenutku ne bo preveč likega navala. Pričakujemo, da bo izlet impozanten. Delavci iz vseh slovenskih dežel se snidejo jutri v beli Ljubljani.

Iz Ban! V priljazni vasi Bane, 15 minut od Opčin, se bo vršil v nedeljo, dne 17. t. m., cvetlični dan za našo miljenko, družbo sv. Cirila in Metoda. Obiščite nas v velikem številu in segajte pridno po cvetličah. Preskrbljeno je za izvrstno vinsko kapljico in za pivo „Adria“. Na obširnem vrtu konsumnega društva se bodo ob zvokih godbe prepevale narodne pesmi in tudi za plesoželjno mladno bo dosti zabave. Darove cvetlic naj se pošilja na predsedstvo „Gaja“ v Banah. — Na veselo svidenje torej v nedeljo, dne 17. avgusta na cvetličnem dnevu v Banah.

Iz ogrskega močvirja. Viteške Madžare vznemirja sedaj nova senzacionalna sfera, ki je v najožil, neposredni zvezi z znanim panamskim procesom Lukacs-Desy, ki je razkril vso ostudno korupcijo ogrskega režima in stal poprej vsemočnega Lukacsa — ministrski stolček.

Sedaj se je pričelo drugo dejanje te zanimive komedije in vlogi Lukacsa in Desyja sta prevzela junak grof Tisza in njegov nasprotnik mejni grof Jurij Pallavicini, eden najuglednejših ogrskih plemičev in aristokratov.

Grof Pallavicini je objavil v nekem opozicijskem listu izjavo, v kateri očita ministrskemu predsedniku grofu Tiszi, da je v procesu Lukacs-Desy skušal vplivati na izpovedbo neke priče in da je neki prič celo sestavil in izročil besedilo njegove izpovedbe. Razkritja grofa Pallavicinija so vzbudila na Ogrskem in tudi v avstrijski polovici velikansko senzacijo in tudi v ogrski vladni stranki se je nekoliko omajalo zaupanje v neomadeževanost in viteštvo grofa Tisze. Vse je nestrno pričakovalo Tiszih korakov in Tisziine obrambe. A dočim je bil Lukacs kljub temu, da si je bil svest svoje krivde, še tako predrzen, da je hotel pred sodiščem dokazati svojo nedolžnost, je Tisza zlezal pod klop in se zadovoljil samo z neko izjavo v listu „Ujsag“, v kateri zavrača vse obdolžitve proti njemu in očita grofu Pallaviciniju, da laže.

S tem je prispela vsa sfera tedaj do vrhunca in vse z nestrpnostjo pričakuje, kako se bo razvila. Opozicija bi spravila rada celo zadevo pred sodišče, a Tisza o kakih tožbah noče ničesar slišati, ker se boji, da ga ne bi doletela usoda njegovega zvestega prednika Lukacsa. Naj se že konča vsa stvar kakor hoče: nova sfera je vsekakor nov dokaz, da je Ogrska dežela neprekosljive korupcije, da bi morala pričeti najprej pometati od zgoraj in da bi bilo treba zelo deročje reke, da bi izpraznila ta smrdljivi Avgejev hlev.

Darovi za Tržaški paviljon na veselici v Ljubljani, ki so ga prevzele požrtvovalne trž. narodne dame, se sprejemajo v uradu NDO, ul. sv. Franciška št. 2, in pri vratarici „Nar. Doma“ gospej Bičkovi.

Železničarjem naznanjamo, da se bodo jutri z našim posebnim vlakom v Ljubljano, lahko peljali tudi železničarji z režijskim ali pa s prostim voznim listkom.

I. Primorsko vojaško veteransko društvo Cesar Franc Josip I. vabi svoje društvenike na obilno udležbo k mirovozu

ROZA FLERE
JOSIP KANOBEL
potovalni uradnik „PRVE ČEŠKE“
poročena.
SEŽANA, 16./8. 1913.

Naznanilo.
Cenjenim odjemalcem naznanjam, da bom dne 24. prihodnjega avgusta premostil svojo zalogo olja, kisa in mila iz ulice Giulia 25 v isto ulico št. 23.
V ulici Giulia 25 odprem zalogo Neapeljskih in domačih testenin prve vrste, riža, italijanskega, parmezanskega in siciljanskega sira in konzerv itd. Ker bo vse blago po zmernih cenah in postrežba točna, nadejam se od strani slavne občinstva naklonjenosti. Priporoča se G. BIAGGINI.

V zdraviliščih za bolne na pljučih
međ drugimi v Davosu, Arosi in Leyzini itd. Je kot priznano sredstvo v stalni uporabi. Sirolin „ROCHE“ ublažuje in odpravlja obolenosti dihalnih organov v razmeroma kratkem času. Je dobrega okusa, vzbuja tek in izredno ugodno vpliva na splošno stanje. Originalni zavoj K 4. Dobiva se v vseh lekarnah.

Dobro znani in edini narodni urar in zlatar
ALOJZIJ POVH
naznanja slavnemu občinstvu, da se preseli z 24. avgustom od ul. del Rivo št. 26 v novo hišo na trg Barriera vecchia št. 3, ter upa, da s tem zadovolji občeli želji svojih številnih cenj. odjemalcev — s toplo priporočbo
ALOJZIJ POVH

†
Vsem prijateljem, sorodnikom in znancem javljamo žalostno vest, da je naš soprog oz. brat
ANTON PIPAN
posestnik v Rocolu
danes ob 2 popoldne, v 61. letu svoje starosti, po kratki in mučni bolezni mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb dragega pokojnika se bo vršil v soboto, dne 16. t. m., iz bolnišnice na pokopališče na Katinari.
ROCOL, dne 14. avgusta 1913.
MARIJA PIPAN, soproga.
Franc Pipan, brat. Franica Skočir roj. Pipan, sestra.
Brez posebnega obvestila.

†
Žalujoci stariši, Ernest Volarič in Antonija roj. Wald ter bratec Ernest in sestra Lucija naznanjajo vsem prijateljem, sorodnikom in znancem, da je njih ljubljeni sinček oz. brat
VLADIMIR VOLARIČ
danes ob 9 zjutraj, v starosti 16 mesecev, v Gospodu zaspal.
Pogreb se vrši v nedeljo, dne 17. t. m. ob 9^{1/2} zjutraj, iz hiše žalosti Campo S. Giacomo št. 5 na pokopališče k Sv. Ani.
TRST, dne 15. avgusta 1913.
Brez posebnega obvestila.

Žganjarna F. Pečenko
se je zopet odprla
v ul. Scala Belvedere št. 1
(prihod iz ulice Miramar).
Priporoča se svojim starim obiskovalcem in obenem cenjenemu občinstvu.

Zaloga ta- in inozem. vin spirita likerjev in razpredaja na drobno in debelo
JAKOB PERHAUC
Trst, Via delle Acque št. 6, Trst
(Nasproti Caffè Centrale)
Velik izbor francoškega kampanja, posesti desetih italijanskih in avstro-ogrskih vin. Bordeaux Burgander, ronskih vin, Mesella in Chianti. Rum, konjak, razna žganja ter posebni pristni tropinovec, sivovoc in brinjavec. Izdelki I. vrste, došli iz dotičnih krajev. Vaska naročba se takoj izvrši. Razpoka se po povzetju. Ceniki na zahtevo in franco. Razpredaja od pol litra naprej. ses

V ulici Carradori št. 4
(vogal ul. Nicolò Machiavelli)
se je otvorila te dni nova, velike trgovina drobnarij
v kateri se prodajajo vsakovrstne bižuterije, japonske vaze, posode za kavo, čaj itd. katere prihajajo naravnost iz Japonske.

Novo pogrebno podjetje, Trst
(vogal Piazza Goldoni) - CORSO 47 - (TELEFON št. 14-02.)
Prevoz mrličev na vse kraje
Zastopstvo s prodajo pogrebnih predmetov: J. MRZEK, Opoline št. 170; T. VITEZ v Nabrožini na trgu pri cerkvi; A. JAMSEK, pri Orehu (Neghere); F. BRNETIČ v Škedenju. Zaloga pristnih voščenih sveč lastnega izdelka.
Podjetje bogato preskrbljeno z najnovejšo opremo. Vozovi za veličastne sprevede z bogato opremo in od najenostavnejših do najbolj luksurjoznih. Krasna izbira vencev iz umetnega. cvetja, biserov, kovine in porcelana, krste iz kovine in raznovrstne iz lesa, pajčolan obleke, obuvale itd. — Za poročence, birmance in druge svečanosti bogata izbira raznovrstnih, vencev in cvetlic veščenih in barvanih. — Vsi predmeti so stalno na razpolago. Stalne cene brez konkurence postrežba točna. Nočna naročila se sprejemajo v lastnih prostorih zaloge podjetja ul. Tessa št. 31. telefon 1402. Družabnik in upravitelj M. ŠTIBILJ

Salon za gospe
Pranje glave, česanje, barvanje las, izdelovanje in veliko skladišče lasuljarskih del, kakor pletenice, kroketi in. Priporoča se p. n. gospe
A. ŠEBEK,
lasuljar, Trst, ulica G. Carducci šte. 9.

Lekarna Brelih v Sežani
Ribje olje I. vrste I steklenica K 1.20.
3 stekl. po pošti vse franko 4.50 K.
Obliž za kurja očesa 20 vinarjev.
-- Neoporekljivo sredstvo. --

Pekarna in slaščičarna Onorato Furlani
Trst, ulica della Guardia 24.
Podružnica Vojaški trg (Piazza della Caserma) 4.
Kruh večkrat na dan svež, različne moko, vse vrsti biskotov ter prodaja raznih vin in likerjev v steklenicah.

ZDRAVNIK Med. Dr. Karol Perničič
ordinira od 11—12
Trst, ulica Bonomo 3/II. (nasproti Dreherjeve pivovarne).

Odlikovana pekarna in slaščičarna Vinko Škerk - Trst
Via Acquedotto št. 15. Podružnica: Via Miramar št. 11.
Trikrat na dan svež kruh.
Prodaja vsakovrstnih biskotov, posebno za čaj in bonbonov. Sprejema naročila vsakovrstnih tort, krokanov in vse predmete za pečl. Naj-finejša moka iz najboljših mlincev po najnižji ceni. Fina inozemska vina in likerji v steklenicah. Brezplačna postrežba na dom. Kruh in slaščice se izdelujejo s higijeničnim električnim strojem.

v nedeljo, dne 17. avgusta 1913. Zbrališče v ulici via Gela ob 7 zvečer, obleka v paradi brez bojnih znakov.

Poveljnik bo predsednik, nadporočnik Weissmann.

Tržaška mala kronika.

Trst, 15. avgusta.

Finančni komisar težko ranjen od tihotapcev. Saoci je finančni komisar Oustav Küazel v družbi z nekimi finančnimi stražniki zasledoval nekaj tihotapcev na cesti proti Barkovljam.

Kakor osumljen je bil aretiran 32letni Josip Šuligoj iz Loka, premikač južne železnice, bivajoč na Greti 82.

Grozna nesreča. Živa zgorela V Dekanih je 38letna soproga finančnega respicijenta Terezija Vovk pripravljala kavo pri spiritem plamenu.

Kakor zblaznela od strašnih bolečin je klicala na pomoč. Hišni ljudje so tudi res prihiteli, pogasili plamen ter jej skušali ublažiti strašne bolečine.

Težko ranjeno na glavi so prepeljali iznoči ob 930 na postajo Igea neko žensko. Ker pa ni mogla govoriti, se nič ne ve, kako je dobila rano.

Tatu zalotili inflagranti. Peter Pellzolla, čevljar in vratar v hiši št. 13 v ulici Acquedotto je včeraj ob 11 predpoldne odšel iz hiše po opravkih.

Nar. delavska organizacija.

TRŽAŠKI SLOVENCII! Jutri v nedeljo, v Ljubljano! — Odhod posebnega vlaka iz tržaškega južnega kolodvora točno ob 5. zjutraj.

Ker je danes zadnji dan pred izletom, so naprošeni vsi dotični, ki se želijo udeležiti izleta, da se takoj danes prijavijo v uradu NDO.

Odborniki vseh skupin in strokovnih zvez, ki se želijo udeležiti izleta v Ljubljano, so naprošeni, da se gotovo udeležijo dnevnega sestanka v prostorih NDO ulica sv. Franciška št. 2.

Izletniki v Ljubljano, ki so že vpisani v uradu NDO, so naprošeni, da gotovo pridejo tekom današnjega dne po včne listke.

Vsi zastopniki, ki so dobili nabiralne pole za izlet v Ljubljano, so naprošeni, da nemudoma vrnejo vsak svojo nabiralno pole v centralni urad ulica sv. Franciška.

Vesti iz Goriške.

Nekoliko odgovora „Zarji“. Iz Podgore: Kako zastopa naše županstvo interese občanarjev! Tako se glasi naslov dopisu iz Podgore v sobotni številki „Zarje“.

dovalo interes občanarjev, ker je dovolilo, da se je zaprla imenovana stranska nevarna, skrivna in za nesposobnost kakor nalašč ustvarjena pot!!

Dopisnik „Zarje“ poroča, da so navedeni „občanarji“ dali sestaviti pritožbo na županstvo, jo podpisali in jo potem — raztrgali. Zakaj? Pa ne morda zato, ker so pozneje doznali, da je bila ta pot že pred 10 leti oblastveno prepovedana?!

Pot je dal zapreti ravnatelj tovarne v sporazumljenju s par interesenti pri oni poti. Neinteresenti pa sploh nimajo nič proti za prejetu te privatne poti. Razum omenjenih, ki so iz svojih razlogov „interesirani“ na oni poti, sploh nima nikdo nič proti temu.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 v. besedo. Masno tiskane besede enkrat več. Najmanjša pristojbina 40 v. Plača se takoj izročitnemu oddelku.

V najem se oddaja dve sobi s prostim vodom. Informacije daje „Tržaško podporno in bralno društvo“, ulica Torre bianca 41. 1728

Zdrava ženska sprejme otroka za dojit. — Naslov pove Inzeratni oddelk „Edinosti“ pod 1822. 1733

Izvrsten teran od 56 litrov naprej prodaja Josip Škrli v Tomaju št. 56. 1670

Služabnika večkega slovensčine in nemščine, za vsa dela, ananje, raznašanje terakov išče Kinematograf Ideal, Ljubljana (1770)

Hišica z dvema stanovanjima in zemljiščem se prodaja za K 8000. — Kolonja 138. (1762)

Dijaka se sprejme na stanovanje. Ulica Ponte d'Isanzo 27. II, Gorica, Kaučič. 1764

Fantje v Sv. Križu-Cesta priredijo jutri javen ples v gostilni Starc. 1773

Javni ples prirede fantje v nedeljo dne 17. avgusta v Zagreju Ivanjograd na vrtu g. Frana Stepančiča. 1749

Priporočljive tordke.

Brivska dvorana. Slavnemu občinstvu, posebno iz Rojana in okolice, se priporoča brivska dvorana v ulici Montoraino 7. Za dobro postrežbo jamči Štefan Vukomanovič, brivec.

Čevljarnica „Alla Sartorella“ Trst ulica Arcata št. 5. — Velika izbira obuvanja za gospe in gospode. Sprejemajo se naročila ter poprave. Cene zmerno. 1447

Priporočam cenjenemu občinstvu svoj bufer Točim prvovrstno Dreherjevo pivo na pipo, brez aparata, in vsakovrstnega vina. Trst, ulica Sanità št. 24, (nasproti muzeja Revoltella). Lastnik: JOSIP TOMAŽIČ.

Pohišstvo in tapetarije po že znanih nizkih cenah, katere se ne dobi drugje. Spalne sobe iz vsakovrstnega lesa, rezane od 380 kron naprej. Jedilne sobe od 440 kron naprej. Nova zloga S. EROD, ul. Squero nuovo 7, I. nadst. na stran: poštna palata. Po dogovoru olajšanje plačevanja. 1468

Urnina in zlatarna v Trstu, ul. Settefontane št. 10. Po najnižjih cenah se popravljajo in zlati predmeti. Popraviljo se budilniki z garancijo po K 1.—. Oaic Squadrani. 90

Josip Macarol Trst, ulica Conti št. 38. Prodajalna čevljev. Izdelujejo čevlje po meri in sprejema popravila. Cene zmerno.

Riccardo Baldassi Rojan, ulica Rojana št. 7, (poleg „Kosumnega društva“) priporoča svojo mehanico

„MURANA“ je priznana najbolje sredstvo za uničenje sten in druzega macesa. Dobiva se po rzihih mirolidnicah in pri zagateltju Skrinjar, Ferriera 37, I. 1632

Josip Štolfa mizaraki mojster, Trst, ulica Belvedere št. 10. — Izvija vsakovrstna mizaraka dela 85

Anton Novak, brivec v Trstu, Belvedere št. 57, se toplo priporoča cenj. slovenskemu občinstvu za mnogoštevilni obisk. — SVOJI K SVOJIM! 2660

Trst -- kopelj Grljan-Miramar

Salonski parnik „VOLOSCA“ (za 400 oseb). Vozni red veljaven od 20. julija 1913 do prekluka

Odhodi od pomola Sv. Karla v Trstu. V t. n. u. Ob 9 1/4 zj., 2 1/2, in 6 1/2, pop. Povratek iz Grljana: Ob 12 1/2, 5 1/2 in 9 1/2, pop. Ob nedeljah in praznikih: (od pomola Sv. Karla) ob 9 1/4, 11 zj., 2 1/2, 4 1/4, 6 1/4, in 6 1/2, pop. Iz Grljana: Ob 10, 12 1/2, zjutraj, 3 1/2, 5 1/2, 7 1/2, in 10 pop. *) — Event. vožnja. CENE: Vožnja tja in nazaj . . . K 1.— „ „ s kopeljo vred . . . 1.30. Samo ena vožnja . . . za otroke . . . 1.— „ „ za otroke . . . —80. Za naročnike znižane cene.

Podpirajte družbo SV. CIRILA IN METODA!

NARODNA POSOJILNICA IN HRANILNICA v TRSTU regitrovana zadruga z omejenim jamstvom. NOVA ULICA ŠT. 13, II. NADSTROPJE sprjema in obrestuje vloge na knjižice po 4 1/2 -- 4 3/4 -- 5 0/0 Daje posojila na menjice in vrednote na mesečna ali tedenska odplačila. Eskomptuje trgovske menjice. Prodaja srečke na mesečne obroke.

Prva tržaška tovarna „Cicli Trieste“ G. Murer, ulica Chiozza št. 18. Zaloga vseh novosti. Gumijevi plašči in cevi, pripadki in komadi za izmeno. Absolutno konkurenčne cene. Olajšanja pri plačevanju. Kolesa „Racer“ od K 130.— naprej, najboljša ljudska kolesa. Popravila se izvršujejo pod garancijo točno in po nizkih cenah.

Medeni modiloni za zavese, Kr 350.— Potrebščine z malirane in iz aluminija, leseni predmeti in železine za domačo uporabo, po cenah, da se ni bati konkurence. — Obrnite se samo do Umberto Cesca, ulica Caserma št. 14. 1682

Velika zaloga beneških otrobov, sena, ovsa, žira in moke lastnik

Carlo Grego Trst, ulica Raffineria št. 7 (bivše skladišče Baruch & Co) Nizke cene. Najboljša kakovost.

UMETNI ZOBJE Plombiranje zobov. izdiranje zobov brez vsake bolečine Dr. J. Čermák V. Tuscher zobozdravnik konces. zobni tehnik TRST ulica della Caserma št. 13, II. nadst.

Podpisani priporočam cenj. občinstvu svojo novo GOSTILNO „Ai Cacciatori“ TRST, — ulica Chiozza št. 5. Toči se domače prvovrstno vino, črno in belo, kraški teran in istrsko. Pivo prve vrste. Kuhinja je vedno preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili. — Za obilen obisk se priporoča Mihael Zobec, lastnik.

ODLIKOVANA tržaška prodajalna obuvanja ULICA GIOSEU CARDUCCI ŠT. 21 Razn različnih izborov najnižjih cenah se prodajajo tud po izrednih cenah: Usnje Boxcalf s trakovi . . . po K 10.— Usnje Boxcalf z elastiko . . . po K 10.— Usnje Boxcalf oblika Derby . . . po K 10.50 Usnje Boxcalf z zapornami Triumph po K 10.50 Enaki za dečke 1 K manj. — Vsakov. blago i. v. Oblike moderne. — Delo zelo trpežno.

Lovre Bulić priporoča svojo gostilno „Brioni“, („Trattoria Brioni“) z vrtem, pripravnim za sestanke in zabavne prireditve. Trst, via del' Istria št. 16 (v bližini cerkve sv. Jakoba). Točijo se prvovrstna dalmatinska vina iz Omiša, črno, belo in opolo. Pivo „Adrija“, pelinkovac in marsala ter domača kuhinja in mrzla jedila. Gostilna: via del Rivo št. 9 s prodjo gorinavidenih pijač in mrzlih jedil.

Aristide Gualco - Trst via S. Servolo 2. — Telefon 27-38 Odlikovana tovarna (z zlato svetiljo) cevi in cementnih plošč, terakov in umetnega kamna. Sprejema vsakovrstno delo v cementu. Cene zmerno, delo točno

Berson Gumi-podpetnike pozna in hvall ves svet. Berson-gumi podpetniki so trajnejši kot usnjeni in torej tudi ceneji. Berson-gumi podpetniki so jako prožni in varujejo Vaše in Vaših sosedov živce. Berson-gumi podpetniki obvarujejo pred spolizostjo. Berson gumi podpetniki obvarujejo posebanje petla in ohranijo obutek trajno elegantno. Zahtevajte pri svojem čevljarju izrecno le pristo Bersonove gumi-podpetnike v zlatem kartonu in odklonite vsako ponarejo. Berson-Werke Dunaj VI.

Odlikovana tovarna sodavice ADRIJA Sv. Ivan pri Trstu, Via S. Cilino št. 541 (edina slovanska izven kartela) Tel. 566. se priporoča najtopleje slovanskim gostilničarjem, kavarnarjem in drugim odjemalcem sodavičarskih izdelkov v mestu in okolici.